

TAP

TIJDSCHRIFT
ARBEIDSRECHT
PRAKTIJK

Van de uitgever van «JAR»

Voorpublicatie van *Evaluatieonderzoek ontbindingspraktijk WWZ 2015-2018*

Prof. mr. dr. A.R. Houweling

Mr. dr. P. Kruit

Mr. I.H. Kersten

Te verschijnen in TAP 2018/7

WWW.OPMAAT.SDU.NL

Sdu

oprecht
de beste
keuze

Tijdschrift Arbeidsrechtpraktijk is een uitgave van Sdu Uitgevers bv en verschijnt 8 per jaar. Naast dit tijdschrift ontvangen abonnees wekelijks per e-mail nieuws op het gebied van arbeidsrecht. Zie www.sdu.nl voor de kosten van een abonnement op TAP. Toegang tot TAP via de Sdu Tijdschriften App (Stapp, te downloaden in de App Store en via Google Play) maakt ook onderdeel uit van het abonnement. Stapp is geschikt voor zowel iOS (Apple) als Android (Google). Bij het aanmelden als abonnee ontvangt u eenmalig een verzamelband voor de lopende jaargang.

Redactie

mr. dr. J.H. Bennaars
prof. mr. A.R. Houweling
mr. dr. J.P. Quist
mr. dr. A.G. Veldman
mr. P.G. Vestering
mr. W.J.J. Wetzels

Redactiesecretariss

mr. N.M. Wolters

Vaste medewerkers

mr. N. Bakker, mr. L. Brouwer, mr. M.E.J. van den Brand,
mr. B. Filippo, mr. E.G. Hoorn, mr. A. Huigen, mr. S. van
Ussendoorn, mr. B.C.L. Kanen, mr. D. Maats, mr. H.J. Maks,
mr. M.M.E.C. Meulenbroeks, mr. E.C.A. Pronk, mr. E.M.B. van
der Schalk, mr. M.J.E. Stuurup, mr. E. de Wind, mr. K. van
Zanten-van Breugel

Vakredactie Sdu

mr. P.A. Hogewind-Wolters
e-mail: arbeidsrecht@sdu.nl

Uitgever

Ph.A. van Borselen
Sdu Uitgevers
Postbus 20025, 2500 EA Den Haag

Ontwerp en vormgeving

(M/V) ontwerp, www.mv-ontwerp.nl

ISSN 1876-7230

©Sdu Uitgevers 2018.

Alle rechten voorbehouden.

Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De bij toepassing van art. 16b en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Pro, Postbus 3060, 2130 KB te Hoofddorp (www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken op grond van art. 16 Auteurswet dient men zich tevoren tot de uitgever te wenden. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgevers geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden. Het al dan niet op verzoek van de redactie aanbieden van artikelen aan Tijdschrift Arbeidsrechtpraktijk impliceert toestemming voor openbaarmaking en vervoelvoudiging t.b.v. de elektronische ontsluiting van (delen van) Tijdschrift Arbeidsrechtpraktijk in enige vorm.

Abonnementen en -administratie

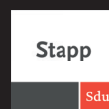
Prijswijzigingen voorbehouden. Abonnementen kunnen worden opgegeven bij: Sdu Klantenservice o.v.v. titel tijdschrift. Postbus 20025, 2500 EA Den Haag; tel: (070) 378 98 80 fax: (070) 378 97 83; e-mail: sdu@sdu.nl of via www.sdu.nl. Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenissenrecht. De auteur

verklaart zich ermee bekend dat door aanbidding van een artikel de exploitatierechten worden overgedragen aan de uitgever.

Wij verwerken uw gegevens voor de uitvoering van de (abonnements)overeenkomst en om u, ook per e-mail, op uw vakgebied van informatie te voorzien over uitgaven en diensten van Sdu Uitgevers bv. In iedere e-mail is een afmeldmogelijkheid opgenomen. Als u in het geheel geen prijs stelt op deze informatie, ook niet over producten en diensten van zorgvuldig door Sdu geselecteerde derden, dan kunt u dit schriftelijk melden bij Sdu Klantenservice, Postbus 20025, 2500 EA Den Haag. Abonnementen gelden voor minimaal één jaar en hebben een opzegtermijn van twee maanden. Onze uitgaven zijn ook verkrijgbaar in de boekhandel. Voor informatie over onze leveringsvoorwaarden kunt u terecht op www.sdu.nl.

Advertentieacquisitie

Sdu
Prinses Beatrixlaan 116
Postbus 20025, 2500 EA Den Haag
tel: (070) 3780350
E-mail: sdu.adverteren@sdu.nl
www.sduadverteren.nl
Citeertitel: TAP jaartal/artikelnnummer, bijvoorbeeld: 2018/23

266. Evaluatieonderzoek ontbindingspraktijk WWZ 2015-2018

Van een vast 'muizengaatje' naar een nog vaster 'konijnenhol'

PROF. MR. DR. A.R. HOUWELING, MR. DR. P. KRUIT EN MR. I.H. KERSTEN

De Wet werk en zekerheid (WWZ) heeft per 1 juli 2015 het ontslagrecht ingrijpend veranderd. De invoering van het limitatieve grondenstelsel, de transitievergoeding en billijke vergoeding moesten bijdragen aan een eenvoudiger, goedkoper, eerlijker en sneller ontslag. Tijdens het parlementaire debat is de vrees geuit dat het grondenstelsel weleens zou kunnen leiden tot een verstarring van het ontslagrecht. De rechter zou niet tot ontbinding van de arbeidsovereenkomst (kunnen) overgaan omdat niet aan alle elementen van een ontslaggrond is voldaan, terwijl voortzetting van de arbeidsovereenkomst niet redelijk is.¹

1. Inleiding

Op basis van de eerste WWZ-evaluatie, uitgevoerd door het Hugo Sinzheimer Instituut (HSI),² waarin enkel gepubliceerde rechtspraak was betrokken, zag de toenmalige minister van SZW de geuite vrees in de Eerste Kamer niet bewaarheid en bijgevolg geen aanleiding de wet aan te passen.³ Uit het gelijktijdig met het HSI-onderzoek verschenen VAAN-VvA-onderzoek volgde echter dat indien ook niet-gepubliceerde rechtspraak in de analyses werd betrokken, een verviervoudiging van het aantal afwijzingen van het ontbindingsverzoek had plaatsgevonden sinds de invoering van de WWZ.⁴ De huidige minister van SZW meent uit hetzelfde HSI-rapport de conclusie te moeten trekken dat de WWZ, meer in het bijzonder het grondenstelsel, wel herziening behoeft, omdat – overigens conform de conclusies van het HSI-rapport – niet in alle gevallen waarin beëindiging is geïndiceerd ook beëindiging volgt.⁵ De beperking van zowel het HSI-rapport als het VAAN-VvA-onderzoek was dat zij beiden betrekking hadden op het eerste jaar WWZ-rechtspraak. “Geef de wet de tijd haar doelstellingen te bereiken,” was een veelgehoord tegengestemd geluid op de stelling dat de WWZ ‘vast, vaster’ had gemaakt. Niet alleen het grondenstelsel is geëvalueerd. Een later evaluatierapport zag namelijk op de vraag of het criterium *ernstig verwijtbaar handelen of nalaten* doet waar het voor is bedoeld: alleen in uitzonderlijke gevallen wordt de werknemer een billijke vergoeding toegekend of is de

transitievergoeding niet verschuldigd. Volgens de onderzoekers was inderdaad sprake van een ‘muizengaatje’ als het gaat om het verkrijgen van een billijke vergoeding in een ontbindingsprocedure.⁶ Wel merken de onderzoekers op dat de conclusies enkel zijn gebaseerd op gepubliceerde rechtspraak. Niet uit te sluiten valt dat onderzoek onder de rechtbanken zelf, waarmee ook *niet*-gepubliceerde rechtspraak wordt ontsloten, tot een ander, genuanceerder, beeld zou kunnen leiden.

Bovenstaande onderzoeken en onderzoeksbevindingen hebben ons aanleiding gegeven WWZ-ontbindingsrechtspraak over de periode 1 juli 2015 tot 1 juli 2018 te analyseren aan de hand van empirisch onderzoek naar gepubliceerde en niet-gepubliceerde beschikkingen. Met dit onderzoek wordt zowel de eventuele *bias in tijd* (niet één, maar drie jaar) als *bias in selectie* (niet alleen gepubliceerde maar ook niet-gepubliceerde rechtspraak) getoetst en ondervangen. De onderzoeksuitkomsten zijn relevant omdat ze *evidence based* antwoorden geven op politieke vragen als “is de cumulatiegond noodzakelijk?” en “hoe goedkoop en voorspelbaar is het ontslag?”. Vragen die relevant zullen zijn voor (het aankomende debat over) de Wet arbeidsmarkt in balans (WAB).

De in dit onderzoek verzamelde data levert een schat aan informatie op. Wij hebben ons voor dit artikel beperkt tot beantwoording van de volgende vragen:

1. Wat is het percentage toe- en afwijzingen (per ontslaggrond) van ontbindingsverzoeken onder de WWZ? Welke ontwikkelingen in het aantal toe- en afwijzingen zijn waarneembaar?

1 Kamerstukken I 2014/15, 33818, F.

2 Rapport *Evaluatie Ontslaggronden WWZ*, UvA/Hugo Sinzheimer Instituut, 29 juni 2016, p. 13-14. Dit rapport is aan de Tweede Kamer gezonden als bijlage bij Kamerstukken II 2015/16, 34351, 18.

3 Brief van 30 juni 2016, Kamerstuk 34351, 18.

4 A.R. Houweling, M.J.M.T. Keulaers & P. Kruit, *VAAN-VvA WWZ-evaluatieonderzoek 2016*, Den Haag: Boom Uitgevers 2016.

5 Memorie van toelichting ontwerpwet Wet arbeidsmarkt in balans, p. 58.

6 J.H. Bennaars c.s., *Ernstig verwijtbaar handelen of nalaten in de Wwz*, UvA/Hugo Sinzheimer Instituut 20 december 2017, p. 6 en herhaald op p. 25. In gelijke zin concluderen Frikkee en Smorenburg over het muizengaatje in hoger beroep: C.J. Frikkee & M.E. Smorenburg, ‘Billijke vergoeding in hoger beroep’, *ArbeidsRecht* 2017/2.

2. Wat is het percentage toe- en afwijzingen van de billijke vergoeding wegens ernstig verwijtbaar handelen in ontbindingsprocedures en welke bedragen zijn toegekend? Welke ontwikkelingen zijn waarneembaar?

Methode van onderzoek

Voor dit onderzoek hebben wij alle gepubliceerde rechtspraak van de elf rechtbanken geanalyseerd.⁷ Daarnaast hebben wij in aanvulling op het empirisch onderzoek van VAAN-VvA, onder vier rechtbanken *alle* ontbindingsrechtspraak geanalyseerd. Deze vier rechtbanken zijn Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel.⁸ De keuze voor deze vier rechtbanken is geen toevallige. Er is gekozen voor een geografische spreiding met twee meer Randstedelijke rechtbanken en twee buiten de Randstad. Bovendien geeft het totaal aantal ontbindingsbeschikkingen aanleiding te veronderstellen dat de uitkomsten van deze vier rechtbanken bij elkaar representatief zijn voor alle rechtbanken in Nederland.

Gesteld kan worden dat het sinds de invoering van de WWZ aanmerkelijk moeilijker is een werknemer te ontslaan via de ontbindingsrechter

Voor beide onderzoeksvragen heeft dit tot vier groepen gegevens geleid: (i) gegevens ontleend aan alle gepubliceerde uitspraken in eerste aanleg, 'de gepubliceerde rechtspraak' (tabel 1, 5.A en 5.B), (ii) gegevens ontleend aan alle uitspraken in eerste aanleg gewezen door de vier onderzochte rechtbanken, 'het empirisch onderzoek (totaal)' (tabel 2, 6.A en 6.B), (iii) gegevens ontleend aan alle *gepubliceerde* uitspraken in eerste aanleg gewezen door de vier onderzochte rechtbanken, 'het empirisch onderzoek (gepubliceerd)' (tabel 3 en 7.A en 7.B) en (iv) gegevens ontleend aan alle *on gepubliceerde* uitspraken in eerste aanleg gewezen door de vier onderzochte rechtbanken, 'het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd)' (tabel 4, 8.A en 8.B).

De onderzoeksperiode beslaat de eerste drie jaar van de WWZ: 1 juli 2015 tot 1 juli 2018.⁹ Gekozen is om zowel een totaaloverzicht over de gehele onderzoeksperiode als

een overzicht per jaar weer te geven. Hiermee kan inzage worden verschaft in een eventuele ontwikkeling omtrent het toe- en afwijzen van ontbindingsverzoeken, alsmede het toekennen en/of de hoogte van de billijke vergoeding door de jaren heen.

In het onderzoek zijn enkel de ontbindingsbeschikkingen in eerste aanleg meegenomen. De beschikkingen in hoger beroep vallen buiten de reikwijdte van het onderzoek. De pro forma beschikkingen zijn buiten beschouwing gelaten aangezien partijen daarin doorgaans op voorhand overeenstemming hebben bereikt over de beëindiging van de arbeidsovereenkomst en de toekenning van een vergoeding. De voorwaardelijke ontbindingsverzoeken zijn wel in het onderzoek meegenomen.

Conclusies

De twee onderzoeksvragen laten zich als volgt beantwoorden.

1. Wat is het percentage toe- en afwijzingen (per ontslaggrond) van ontbindingsverzoeken onder de WWZ? Welke ontwikkelingen in het aantal toe- en afwijzingen zijn waarneembaar?
 - Het percentage afwijzingen sinds de inwerkingtreding van de WWZ (gemiddeld 36%, tabel 1) is hoger dan pre-WWZ (gemiddeld 9%). Ook drie jaar na de inwerkingtreding van de WWZ kan derhalve worden geconcludeerd dat vier keer zoveel afwijzingen plaatsvinden ten opzichte van de pre-WWZ-periode.¹⁰
 - Ten aanzien van het totaalbeeld toe- en afwijzingen zit er geen wezenlijk verschil tussen de gepubliceerde rechtspraak en het empirisch onderzoek (totaal). In de gepubliceerde rechtspraak (tabel 1) is het aantal afwijzingen over de afgelopen drie jaar iets toegenomen (van 34% naar 38%), terwijl het empirisch onderzoek (totaal) in tabel 2 juist een daling laat zien (van 41% naar 32%).
 - De d-grond is de minst kansrijke ontslaggrond. In 72% van de gevallen waarin de d-grond is aangevoerd, is niet of niet op die grond ontbonden. De g-grond is de meest kansrijke ontbindingsgrond (51%), terwijl de h-grond een sterke opmars laat zien (tabel 1).
2. Wat is het percentage toe- en afwijzingen van de billijke vergoeding wegens ernstig verwijtbaar handelen in ontbindingsprocedures en welke bedragen zijn toegekend? Welke ontwikkelingen zijn waarneembaar?
 - Het percentage toegewezen billijke vergoedingen ex artikel 7:671b BW bedraagt in de gepubliceerde recht-

⁷ Hierin zijn alle beschikkingen meegenomen die zijn gepubliceerd op rechtspraak.nl, *AR-Updates* en in «JAR» en *RAR*.

⁸ De Rechtbank Zeeland-West-Brabant heeft in de eerste fase van het onderzoek (medio 2016) medewerking verleend aan een analyse van de ontbindingsbeschikkingen in de periode 1 januari 2016 tot 1 juni 2016. Vanwege organisatorische redenen kon de Rechtbank Zeeland-West-Brabant niet faciliteren in de tweede fase van het onderzoek (over de periode 1 juni 2016 tot 1 juli 2018), zodat als alternatief is gekozen voor de Rechtbank Overijssel. De uitspraken van de gepubliceerde en niet-gepubliceerde rechtspraak omvatten daardoor de uitspraken van de Rechtbank Zeeland-West-Brabant en de Rechtbank Overijssel tezamen. Bij de Rechtbank Rotterdam hebben wij in de tweede fase van het onderzoek (1 juni 2016 tot 1 juli 2018) 80 van de 282 dossier niet kunnen raadplegen, omdat deze waren uitgeleend.

⁹ De onderzoeksperiode van de niet-gepubliceerde rechtspraak betreft de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018.

¹⁰ In de praktijk wordt gezegd dat onder de WWZ nog meer zaken worden geschikt, waardoor minder ontbindingsverzoeken worden ingediend. De gewijzigde instroom van het aantal ontbindingsverzoeken kan een verklarende rol spelen voor het afwijzingspercentage. Daarbij zijn verschillende redeneringen mogelijk. Een lagere instroom betekent dat alleen de complexe zaken bij de rechter komen en dus een hoger afwijzingspercentage verklaren. Het tegenovergestelde is ook verdedigbaar. Juist doordat alleen de complexe zaken bij de rechter komen, zijn die goed voorbereid en zou een veel lager afwijzingspercentage gerechtvaardigd zijn. Onze indruk is overigens niet dat er een heel inhoudelijk atypische instroom is.

spraak gemiddeld 19% (tabel 5a) en in het empirisch onderzoek (totaal) 13% (tabel 6a).

- Het percentage toegewezen billijke vergoedingen ex artikel 7:671b BW is over de afgelopen drie jaren sterk gestegen. Dit volgt zowel uit de gepubliceerde rechtspraak (17% naar 24%, tabel 5a) als uit het empirisch onderzoek (totaal) (9% naar 20%, tabel 6a).
- De hoogte van de billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW is ook sterk gestegen. Zo bedroeg de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW in de gepubliceerde rechtspraak in de periode van 1 juli 2015 tot 1 juli 2016 € 31.522 (1,40 mnd/dj) ten opzichte van € 67.838 (3,40 mnd/dj) in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 (tabel 5b).
- Het empirisch onderzoek (totaal) toont eveneens een stijging van de billijke vergoedingsbedragen ex artikel 7:671b BW in absolute zin (tabel 6b). De billijke vergoeding bedraagt 1,20 mnd/dj en is daarmee lager dan het totaalbeeld gepubliceerde rechtspraak (2,22 mnd/dj).
- Met name de periode 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 laat een sterk stijgend beeld zien. Mogelijk dat de *New Hairstyle*-beschikking van de Hoge Raad (30 juni 2017) hier invloed op heeft gehad.
- Anders dan bij het aantal toe- en afwijzingen van ontbindingen (blijkt de gepubliceerde rechtspraak geen betrouwbaar beeld te geven van het aantal toe- en afwijzingen van de billijke vergoeding, alsmede de hoogte daarvan. De gepubliceerde rechtspraak laat een vertekend – want te hoog – beeld zien (een gemiddelde van 19% toewijzing (tabel 5a) versus 13% toewijzing (tabel 6a) en 2,2 mnd/dj versus 1,2 mnd/dj).

Gesteld kan worden dat het sinds de invoering van de WWZ aanmerkelijk moeilijker is een werknemer te ontslaan via de ontbindingsrechter. In die zin is vast, vaster geworden. Of men nog steeds kan spreken van een ‘muizengatje’ indien 1 op de 7 (en in het laatste onderzoeksjaar zelfs 1 op de 4) ontbindingen resulteert in een toewijzing van een billijke vergoeding, is een politieke uitspraak. Toch lijken dergelijke percentages eerder te duiden op een konijnenhol. Tot besluit valt ons op dat de hoogte van de billijke vergoeding alle kanten op gaat. Een beeld dat sterk overeenkomt met de periode van vóór de Kantonrechtर्सformule.¹¹ De grote verschillen per rechtbank en zaak vormden toen aanleiding tot meer harmonisatie te komen via een ‘formule’. Ondanks het feit dat in de parlementaire geschiedenis uitdrukkelijk is overwogen dat een Kantonrechtर्सformule 2.0 uit den boze is, kan men zich afvragen of de geschiedenis zich hier niet herhaalt. *Only time will tell.*

2. Ontslaggronden

In alle tabellen wordt een analyse gemaakt van zowel de toe- en afwijzing van het ontbindingsverzoek als zodanig, als van de individuele ontslaggronden.¹² Wij hebben daarbij een analyse gemaakt van de verschillende ontslaggronden, zoals deze zijn neergelegd in artikel 7:669 lid 3 BW, alsmede in artikel 7:671c en artikel 7:686 BW. Hierbij merken wij op dat dit een analyse betreft van elke individuele ontslaggrond. Wanneer aan een ontbindingsverzoek meerdere ontslaggronden ten grondslag worden gelegd en de kantonrechter toetst deze ontslaggronden ook daadwerkelijk – bijvoorbeeld primair een d-grond die wordt afgewezen en subsidiair een g-grond die wordt toegewezen – dan tellen wij voor de uitkomst van het ontbindingsverzoek een toewijzing, maar tegelijkertijd voor de d-grond een afwijzing en de g-grond een toewijzing. Hierdoor kunnen wij inzicht verschaffen in de mate waarin een aangedragen ontslaggrond daadwerkelijk als voldragen of onvoldragen wordt beoordeeld.

Ondanks het feit dat in de parlementaire geschiedenis uitdrukkelijk is overwogen dat een Kantonrechtर्सformule 2.0 uit den boze is, kan men zich afvragen of de geschiedenis zich hier niet herhaalt

Wanneer de kantonrechter direct op de primair aangedragen grond tot ontbinding overgaat en de subsidiaire grond daarom niet meer toetst, is de subsidiaire grond uiteraard niet in de telling betrokken. Een enkele keer is in één beschikking, naast het ontbindingsverzoek van de werknemer ex artikel 7:671c BW, ook het ontbindingsverzoek van de werkgever ex artikel 7:671b BW, bijvoorbeeld op de g-grond, toegewezen voor het geval de werknemer zijn verzoek binnen de daarvoor verleende termijn intrekt. In dat geval tellen wij zowel voor de g-grond als voor het 671c-verzoek een toewijzing, maar telt deze beschikking bij het totaal aantal ontbindingen slechts één keer mee. Een arbeidsovereenkomst kan immers slechts één keer worden ontbonden.

2.1 Totaaloverzicht gepubliceerde rechtspraak

Wij presenteren in tabel 1 eerst een overzicht van alle gepubliceerde rechtspraak ex artikel 7:671b, 7:671c en 7:686 BW over de periode 1 juli 2015 tot 1 juli 2018.

¹¹ Zie hierover treffend C.J. Loonstra, ‘Art. 1639w BW; een jurisprudentiële analyse’, *WPNR* 5740, 1985, p. 349-359 en P. Kruit, *De ontbindingsbeschikking ex art. 7:685 BW getoetst*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2012, p. 18-19.

¹² Wij hebben in het onderzoek enkel de ontbindingen op tegenspraak in de analyse betrokken. Voor de volledigheid staat in de tabellen het aantal pro forma beschikkingen wel steeds tussen haakjes vermeld.

Tabel 1: Overzicht gepubliceerde ontbindingsbeschikkingen 1 juli 2015 – 1 juli 2018

Gepubliceerde rechtspraak	juli 2015 - juli 2016		juli 2016 - juli 2017		juli 2017 - juli 2018		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	201 (+ 32 pf)	66	206 (+ 7 pf)	63	157 (+ 6 pf)	62	564 (+ 45 pf)	64
Afwijzing	105	34	122	37	96	38	323	36
Totaal	306	100	328	100	253	100	887	100
A-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	11	55	11	46	1	10	23	43
Afwijzing	9	45	13	54	9	90	31	57
Totaal	20	100	24	100	10	100	54	100
B-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	nvt	1	33	0	nvt	1	33
Afwijzing	0	nvt	2	67	0	nvt	2	67
Totaal	0	nvt	3	100	0	nvt	3	100
C-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	nvt	0	0	0	0	0	0
Afwijzing	0	nvt	2	100	1	100	3	100
Totaal	0	nvt	2	100	1	100	3	100
D-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	9 (+ 7 pf)	19	19	32	14 (+ 2 pf)	34	42 (+ 9 pf)	28
Afwijzing	38	81	41	68	27	66	106	72
Totaal	47	100	60	100	41	100	148	100
E-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	61	44	68	41	45	32	174	39
Afwijzing	79	56	99	59	97	68	275	61
Totaal	140	100	167	100	142	100	449	100
F-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	nvt	0	nvt	0	nvt	0	nvt
Afwijzing	0	nvt	0	nvt	0	nvt	0	nvt
Totaal	0	nvt	0	nvt	0	nvt	0	nvt
G-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	88 (+ 24 pf)	52	70 (+ 6 pf)	44	72 (+ 1 pf)	50	230 (+ 31 pf)	49
Afwijzing	82	48	89	56	71	50	242	51
Totaal	170	100	159	100	143	100	472	100
H-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	9 (+ 1 pf)	32	18 (+ 1 pf)	38	8 (+ 2 pf)	21	35 (+ 4 pf)	31
Afwijzing	19	68	29	62	31	79	79	69
Totaal	28	100	47	100	39	100	114	100
671c	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	22	96	26	84	19 (+ 1 pf)	86	67 (+ 1 pf)	88
Afwijzing	1	4	5	16	3	14	9	12
Totaal	23	100	31	100	22	100	76	100
686 wn	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	0	1	33	1	33	2	29
Afwijzing	1	100	2	67	2	67	5	71
Totaal	1	100	3	100	3	100	7	100
686 wg	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	1	33	3	75	1	20	5	42
Afwijzing	2	67	1	25	4	80	7	58
Totaal	3	100	4	100	5	100	12	100

2.1.1 Totaaloverzicht toe- en afwijzing

Uit de resultaten van tabel 1 blijkt dat over de eerste drie jaar van de WWZ een zeer constant beeld bestaat van het aantal toe- en afgewezen ontbindingsverzoeken. Gemiddeld wordt over de gehele onderzoeksperiode 64% van de ontbindingsverzoeken toegewezen en 36% afgewezen. Dit fluctueert door de jaren heen van 62 tot 66% toewijzingen, maar overall ontstaat een consistent beeld. Wanneer dit wordt afgezet tegen de percentages toe- en afwijzingen in de gepubliceerde rechtspraak voor invoering van de WWZ, dan lag het percentage toewijzingen in 2012, 2013 en 2014 op respectievelijk 67%, 72% en 68%.¹³ Er is in de gepubliceerde rechtspraak dus wel sprake van een iets kleiner percentage toegewezen ontbindingsverzoeken, doch dit is van gemiddeld 69% in de jaren voor WWZ naar gemiddeld 64% in de eerste jaren van de WWZ gedaald.

2.1.2 Overzicht per ontslaggrond

Wanneer we vervolgens naar de individuele ontslaggronden kijken dan valt op dat er grote verschillen bestaan tussen de gronden. Ten aanzien van de **a-grond** zien wij dat 43% van de verzoeken van de werkgever om ontbinding wegens bedrijfseconomische omstandigheden na een afwijzing door het UWV alsnog wordt gehonoreerd door de kantonrechter. Dit betreft aldus uitspraken waarin de kantonrechter het oordeel van het UWV corrigeert. In 57% van de a-grond-verzoeken oordeelt de kantonrechter hetzelfde als het UWV en wordt het ontbindingsverzoek afgewezen.

Voor de **b-grond**, **c-grond** en **f-grond** kan worden volstaan met de opmerking dat hierover zo weinig wordt geprocedeerd dat hieraan geen conclusies kunnen worden verbonden, anders dan dat dit feitelijk (nagenoeg) dode letters betreft.

Een uitschieter constateren wij bij de **d-grond**. Maar liefst bij 72% van alle verzoeken waarbij de d-grond is aangevoerd, wordt het verzoek niet op die grond ontbonden. Hierin zien wij weliswaar door de jaren heen een verschuiving optreden (van 81% in het eerste jaar van de WWZ naar 66% in het derde WWZ-jaar), maar nog steeds wordt twee derde van de verzoeken wegens vermeend onvoldoende functioneren afgewezen.

Voor de **e-grond** geldt dat in de gepubliceerde rechtspraak over de eerste drie WWZ-jaren een percentage van 61% van de verzoeken wordt afgewezen. Anders dan bij de d-grond zien we bij de e-grond door de jaren heen juist een strengere toetsing door de kantonrechter. Waar in het eerste jaar van de WWZ nog 56% werd afgewezen, is dit percentage in het derde jaar gestegen tot 68%. De d-grond en de e-grond laten aldus een tegengestelde ontwikkeling zien.

De **g-grond** (verstoorde arbeidsverhouding) is verreweg de meest voorkomende ontslaggrond. Dit komt mede doordat de g-grond veelal ook aan het ontbindingsverzoek ten grondslag wordt gelegd als alternatief voor een d-grond of een e-grond. De g-grond fungeert daarmee feitelijk ook als een soort 'restgrond' voor afgewezen d- en e-grond-verzoeken.

13 P. Kruit & I.H. Kersten, 'Statistiek ontbindingsvergoedingen 2017: eenzijdig ontslag bereikt historisch dieptepunt', *ArbeidsRecht* 2018/7/8.

ken. Interessant hierbij is dat de g-grond ook de grootste kans op succes biedt, met ongeveer een 50-50 verhouding tussen toe- en afwijzing. Door de jaren heen is deze verhouding nagenoeg gelijk gebleven, zodat de g-grond een constant beeld laat zien in toe- en afwijzing.

Opvallend is het grote aantal beschikkingen waarin de h-grond is getoetst. De wetgever heeft de h-grond immers als ‘restcategorie’ geduid voor zeer uitzonderlijke situaties die niet onder de reikwijdte van een van de overige gronden vallen, zoals werknemers die geen tewerkstellingsvergunning meer krijgen of in detentie verblijven. De reikwijdte van de h-grond is met 114 beschikkingen zonder meer getest en de grenzen zijn opgezocht. In bijna 7 op de 10 beschikkingen echter tevergeefs.

Ten aanzien van de werknemersverzoeken ex artikel 7:671c BW valt op dat dit de enige ontbindingsgrond is met een positieve toe- en afwijzingsbalans. Dit is niet verwonderlijk nu het criterium voor ontbinding op grond van artikel 7:671c BW overeenkomt met het vroegere artikel 7:685 lid 2 BW, namelijk de verandering in omstandigheden. Het enkele feit dat de werknemer zelf aangeeft het dienstverband niet te willen continueren is in 88% van de gevallen voldoende om de ontbinding uit te spreken. Gelet op het grondrecht van vrije arbeidskeuze (art. 19 lid 3 GW) is dit bepaald niet verrassend te noemen. Van de 9 afgewezen verzoeken betrof het in 6 gevallen een situatie waarin geen arbeidsovereenkomst (meer) bestond tussen partijen. Dit vormt aldus de grootste categorie afwijzingen. Daarnaast betrof een uitspraak een slapend dienstverband. In slechts 2 uitspraken werd na een inhoudelijke afweging tot afwijzing van het ontbindingsverzoek besloten, omdat de werknemer als ‘gelukszoeker’ werd aangemerkt.

Voor wat de verzoeken op grond van artikel 7:686 BW betreft hebben wij een onderscheid gemaakt tussen door de werkgever en door de werknemer ingediende verzoeken. Opvallend is dat door de werknemer ingediende verzoeken slechts in 29% van de beschikkingen tot een toewijzing leiden, daar waar dit op verzoek van de werkgever 42% betreft. Wij maken hierbij echter de kanttekening dat de 686-procedure – gelet op de geringe aantallen procedures – slechts weinig wordt gebruikt.

2.2 Het empirisch onderzoek: de ontbindingsprocedure bij de Rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel

Wanneer wij vervolgens een soortgelijke analyse als in paragraaf 2.1 maken voor alle beschikkingen, zowel gepubliceerd als niet-gepubliceerd, van de in het empirisch onderzoek betrokken rechtbanken, komen wij tot de resultaten als weergegeven in tabel 2. In tabel 3 en 4 hebben wij vervolgens ook gesplitst weergegeven de gepubliceerde (tabel 3) en niet-gepubliceerde (tabel 4) beschikkingen van de betreffende vier rechtbanken. Hiermee kan niet alleen inzicht worden gegeven in de uitkomsten van alle beschikkingen van de onderzochte rechtbanken, maar tevens in

hoeverre de uitkomsten van de gepubliceerde en niet-gepubliceerde uitspraken met elkaar overeenkomen.

Tabel 2: Empirisch onderzoek (totaal) van de rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel.

Totaal	juli 2015 - juli 2016		juli 2016 - juli 2017		juli 2017 - juli 2018		Totaal	
Amsterdam	N	%	N	%	N	%	N	%
Rotterdam								
Gelderland								
Overijssel/ Zeeland- West-Brabant								
Toewijzing	153 (+ 161 pf)	59%	194 (+ 226 pf)	66%	177 (+ 149 pf)	68%	524 (+ 536 pf)	64%
Afwijzing	106	41%	102	34%	82	32%	290	36%
Totaal	259	100%	296	100%	259	100%	814	100%
A-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	12	86%	9 (+ 2 pf)	39%	6 (+ 2 pf)	50%	27 (+ 4 pf)	55%
Afwijzing	2	14%	14	61%	6	50%	22	45%
Totaal	14	100%	23	100%	12	100%	49	100%
B-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	2	100%	2	67%	3	100%	7	87,5%
Afwijzing	0	0%	1	33%	0	0%	1	12,5%
Totaal	2	100%	3	100%	3	100%	8	100%
C-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	0%	0 (+ 1 pf)	0%	0	nvt	0 (+ 1 pf)	0%
Afwijzing	2	100%	1	100%	0	nvt	3	100%
Totaal	2	100%	1	100%	0	nvt	3	100%
D-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	6 (+ 50 pf)	15%	24 (+ 92 pf)	43%	11 (+ 59 pf)	28%	41 (+ 201 pf)	30%
Afwijzing	35	85%	32	57%	29	73%	96	70%
Totaal	41	100%	56	100%	40	100%	137	100%
E-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	50 (+ 2 pf)	42%	54 (+ 2 pf)	41%	55 (+ 1 pf)	37%	159 (+ 5 pf)	40%
Afwijzing	69	58%	77	59%	94	63%	240	60%
Totaal	119	100%	131	100%	149	100%	399	100%
F-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	0%	0	nvt	0	nvt	0	0%
Afwijzing	1	100%	0	nvt	0	nvt	1	100%
Totaal	1	100%	0	nvt	0	nvt	1	100%
G-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	62 (+ 103 pf)	43%	77 (+ 118 pf)	50%	73 (+ 81 pf)	54%	212 (+ 302 pf)	49%
Afwijzing	82	57%	76	50%	61	46%	219	51%
Totaal	144	100%	153	100%	134	100%	431	100%
H-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	9 (+ 2 pf)	23%	14 (+ 6 pf)	37%	19 (+ 3 pf)	54%	42 (+ 11 pf)	37,5%
Afwijzing	30	77%	24	63%	16	46%	70	62,5%
Totaal	39	100%	38	100%	35	100%	112	100%

671c	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	16	100%	14	82%	13 (+ 1 pf)	76%	43 (+ 1 pf)	86%
Afwijzing	0	0%	3	18%	4	24%	7	14%
Totaal	16	100%	17	100%	17	100%	50	100%
686 wn	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	nvt	1	50%	0	0%	1	33%
Afwijzing	0	nvt	1	50%	1	100%	2	67%
Totaal	0	nvt	2	100%	1	100%	3	100%
686 wg	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	0%	2	50%	0	0%	2	22%
Afwijzing	1	100%	2	50%	4	100%	7	78%
Totaal	1	100%	4	100%	4	100%	9	100%

Tabel 3: Empirisch onderzoek (gepubliceerd).

Gepubliceerde recht-spraak	juli 2015 - juli 2016		juli 2016 - juli 2017		juli 2017 - juli 2018		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	36 (+ 1 pf)	61%	80 (+ 2 pf)	67%	61	66%	177 (+ 3 pf)	66%
Afwijzing	23	39%	39	33%	31	34%	93	34%
Totaal	59	100%	119	100%	92	100%	270	100%
A-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	2	100%	5	42%	1	25%	8	44%
Afwijzing	0	0%	7	58%	3	75%	10	56%
Totaal	2	100%	12	100%	4	100%	18	100%
B-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	nvt	1	100%	0	nvt	1	100%
Afwijzing	0	nvt	0	0%	0	nvt	0	0%
Totaal	0	nvt	1	100%	0	nvt	1	100%
C-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	nvt	0	nvt	0	nvt	0	nvt
Afwijzing	0	nvt	0	nvt	0	nvt	0	nvt
Totaal	0	nvt	0	nvt	0	nvt	0	nvt
D-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	0%	8	40%	4	44%	12	30%
Afwijzing	11	100%	12	60%	5	56%	28	70%
Totaal	11	100%	20	100%	9	100%	40	100%
E-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	9	36%	24	40%	19	37%	52	38%
Afwijzing	16	64%	36	60%	32	63%	84	62%
Totaal	25	100%	60	100%	51	100%	136	100%
F-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	nvt	0	nvt	0	nvt	0	nvt
Afwijzing	0	nvt	0	nvt	0	nvt	0	nvt
Totaal	0	nvt	0	nvt	0	nvt	0	nvt
G-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	18 (+ 1 pf)	49%	26 (+ 1 pf)	43%	30	59%	74 (+ 2 pf)	50%
Afwijzing	19	51%	34	57%	21	41%	74	50%
Totaal	37	100%	60	100%	51	100%	148	100%
H-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	2	20%	9 (+ 1 pf)	53%	5	42%	16 (+ 1 pf)	41%
Afwijzing	8	80%	8	47%	7	58%	23	59%
Totaal	10	100%	17	100%	12	100%	39	100%

671c	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	6	100%	8	80%	3	75%	17	85%
Afwijzing	0	0%	2	20%	1	25%	3	15%
Totaal	6	100%	10	100%	4	100%	20	100%
686 wn	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	nvt	1	100%	0	0%	1	50%
Afwijzing	0	nvt	0	0%	1	100%	1	50%
Totaal	0	nvt	1	100%	1	100%	2	100%
686 wg	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	0%	1	50%	0	0%	1	20%
Afwijzing	1	100%	1	50%	3	100%	4	80%
Totaal	1	100%	2	100%	3	100%	5	100%

Tabel 4: Empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd).

Niet-gepubliceerde rechtspraak	jan 2016 - juli 2016		juli 2016 - juli 2017		juli 2017 - juli 2018		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	117 (+ 160 pf)	58,5%	114 (+ 224 pf)	64%	116 (+ 149 pf)	69%	347 (+ 533 pf)	64%
Afwijzing	83	41,5%	63	36%	51	31%	197	36%
Totaal	200	100%	177	100%	167	100%	544	100%
A-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	10	83%	4 (+ 2 pf)	36%	5 (+ 2 pf)	62,5%	19 (+ 4 pf)	61%
Afwijzing	2	17%	7	64%	3	37,5%	12	39%
Totaal	12	100%	11	100%	8	100%	31	100%
B-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	2	100%	1	50%	3	100%	6	86%
Afwijzing	0	0%	1	50%	0	0%	1	14%
Totaal	2	100%	2	100%	3	100%	7	100%
C-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	0%	0 (+ 1 pf)	0%	0	nvt	0 (+ 1 pf)	0%
Afwijzing	2	100%	1	100%	0	nvt	3	100%
Totaal	2	100%	1	100%	0	nvt	3	100%
D-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	6 (+ 50 pf)	20%	16 (+ 92 pf)	44%	7 (+ 59 pf)	23%	29 (+ 201 pf)	30%
Afwijzing	24	80%	20	56%	24	77%	68	70%
Totaal	30	100%	36	100%	31	100%	97	100%
E-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	41 (+ 2 pf)	44%	30 (+ 2 pf)	42%	36 (+ 1 pf)	37%	107 (+ 5 pf)	41%
Afwijzing	53	56%	41	58%	62	63%	156	59%
Totaal	94	100%	71	100%	98	100%	263	100%
F-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	0%	0	nvt	0	nvt	0	0%
Afwijzing	1	100%	0	nvt	0	nvt	1	100%
Totaal	1	100%	0	nvt	0	nvt	1	100%
G-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	44 (+ 102 pf)	41%	51 (+ 117 pf)	55%	43 (+ 81 pf)	52%	138 (+ 300 pf)	49%
Afwijzing	63	59%	42	45%	40	48%	145	51%
Totaal	107	100%	93	100%	83	100%	283	100%

H-grond	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	7 (+ 2 pf)	24%	5 (+ 5 pf)	24%	14 (+ 3 pf)	61%	26 (+ 10 pf)	36%
Afwijzing	22	76%	16	76%	9	39%	47	64%
Totaal	29	100%	21	100%	23	100%	73	100%
671c	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	10	100%	6	86%	10 (+ 1 pf)	77%	26 (+ 1 pf)	86,7%
Afwijzing	0	0%	1	14%	3	23%	4	13,3%
Totaal	10	100%	7	100%	13	100%	30	100%
686 wn	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	nvt	0	0%	0	nvt	0	0%
Afwijzing	0	nvt	1	100%	0	nvt	1	100%
Totaal	0	nvt	1	100%	0	nvt	1	100%
686 wg	N	%	N	%	N	%	N	%
Toewijzing	0	0%	1	50%	0	0%	1	25%
Afwijzing	1	100%	1	50%	1	100%	3	75%
Totaal	1	100%	2	100%	1	100%	4	100%

2.2.1 Totaaloverzicht toe- en afwijzing

Uit de tabellen 2-4 blijkt dat ten aanzien van de toe- en afwijzingspercentages een consistent beeld naar voren komt van ongeveer twee derde van de ontbindingsverzoeken dat wordt toegewezen en een derde van de verzoeken dat resulteert in een afwijzing. Deze uitkomsten zijn in het empirisch onderzoek voor zowel gepubliceerd, als niet-gepubliceerd als uit de som van beide af te leiden. Interessant is dat deze uitkomst vrijwel precies overeenkomt met de uitkomst uit de gepubliceerde rechtspraak (tabel 1). Dit betekent dat een analyse van de gepubliceerde rechtspraak van alle rechtbanken tezamen – waar geen selectieprocedure voor bestaat anders dan dat rechters zelf mogen bepalen welke uitspraken zij publiceren – eenzelfde uitkomst geeft als een analyse van alle (gepubliceerde en ongepubliceerde) rechtspraak voor wat betreft de toe- of afwijzing van het ontbindingsverzoek. De gepubliceerde rechtspraak geeft op dit aspect aldus een representatief beeld van de werkelijkheid. Dit is anders dan voor invoering van de WWZ. Uit eerder onderzoek is gebleken dat voor invoering van de WWZ het aantal afwijzingen in de gepubliceerde rechtspraak hoger lag dan in de niet-gepubliceerde rechtspraak, zodat uit de gepubliceerde rechtspraak geen representatief beeld naar voren kwam ten aanzien van het percentage afgewezen ontbindingsverzoeken.¹⁴ Uit hetzelfde onderzoek bleek voorts dat de ontbindingsverzoeken in de drie jaar voor invoering van de WWZ slechts in gemiddeld 9% van de gevallen werden afgewezen, daar waar dit percentage onder de WWZ rond de 36% ligt. Drie jaar na de invoering van de WWZ kan derhalve worden geconcludeerd dat vier keer zoveel afwijzingen plaatsvinden. Dit komt overeen met de bevindingen van het VAAN-VvA-WWZ-evaluatieonderzoek. Een verklaring kan wellicht deels worden gevonden in de afname van het aantal procedures bij de kantonrech-

ter, zodat de WWZ wat dat betreft een ‘filterende werking’ heeft.¹⁵ Desondanks blijft de stijging van het percentage afwijzingen opvallend groot te noemen.

2.2.2 Overzicht per ontslaggrond

Wanneer vervolgens nader wordt gekeken naar de verschillende gronden dan valt het volgende waar te nemen.

Ten aanzien van de **a-grond** merken wij op dat uit tabel 2 blijkt dat 55% van de a-grond-verzoeken in het empirisch onderzoek (totaal) wordt toegewezen. In het empirisch onderzoek (gepubliceerd) is dit percentage echter slechts 44% (tabel 3), maar in het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd) ligt het percentage op 61% (tabel 4). Voor de a-grond geldt dus dat relatief veel afwijzende beschikkingen worden gepubliceerd. Ook het totaalbeeld van alle gepubliceerde rechtspraak uit tabel 1 laat een toewijzingspercentage van 43% zien – overeenkomstig de uitkomst van het empirisch onderzoek (gepubliceerd) – zodat voor de a-grond kan worden vastgesteld dat de gepubliceerde rechtspraak een duidelijke uitkomst laat zien die toch sterk afwijkt van het beeld dat ontstaat wanneer ook de niet-gepubliceerde rechtspraak wordt betrokken in de analyse. De kantonrechter corrigeert aldus vaker een afwijzende beslissing van het UWV dan de gepubliceerde rechtspraak doet vermoeden.

Voor de **b-grond** is opmerkelijk dat waar tabel 1 voor de gepubliceerde rechtspraak nog een toewijzing-afwijzing-balans van 33%-67% liet zien, uit het empirisch onderzoek (totaal) in tabel 2 juist een verhouding van 87,5%-12,5% naar voren komt. Dit betreft een enorm verschil, maar dat kan eenvoudigweg worden verklaard door het zeer geringe aantal uitspraken op de b-grond dat is gepubliceerd (slechts 3 beschikkingen), zodat weinig betrouwbare uitspraken kunnen worden gedaan over trends en ontwikkelingen. In het empirisch onderzoek (totaal) betrof het overigens ook slechts 8 beschikkingen in drie jaar tijd voor alle rechtbanken tezamen, zodat de enige conclusie die kan worden getrokken, is dat de b-grond slechts sporadisch tot een ontbindingsprocedure leidt.

Drie jaar na de invoering van de WWZ kan derhalve worden geconcludeerd dat vier keer zoveel afwijzingen plaatsvinden

Eveneens niet of nauwelijks in rechte aangedragen zijn de **c-grond** (3 uitspraken in het empirisch onderzoek, allen afgewezen) en de **f-grond** (1 afgewezen). Het beeld dat uit de gepubliceerde rechtspraak ontstond dat de c-grond en de f-grond in de praktijk nagenoeg dode letters lijken te zijn, blijkt door het empirisch onderzoek te worden bevestigd.

14 P. Kruit, *De ontbindingsbeschikking ex artikel 7:685 BW getoetst* (diss. Rotterdam), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2012.

15 P. Kruit & I.H. Kersten, ‘Statistiek ontbindingsvergoedingen 2017: eenzijdig ontslag bereikt historisch dieptepunt’, *ArbeidsRecht* 2018/7/8, tabel 1. Hieruit blijkt dat het aantal ontbindingsprocedures voor invoering van de WWZ (3866 in 2014) is teruggelopen tot een aantal van 2720 in 2017.

De **d-grond** levert zowel in tabel 2 (empirisch onderzoek (totaal)) als in tabel 3 (empirisch onderzoek gepubliceerd)) en 4 (empirisch onderzoek niet-gepubliceerd) precies dezelfde uitkomst op: 30% van de ontbindingsverzoeken wordt toegewezen en 70% wordt afgewezen. Ook deze uitkomst komt nagenoeg overeen met de gepubliceerde rechtspraak van alle rechtbanken (28%-72%), zodat kan worden vastgesteld dat een ontbindingsverzoek vanwege onvoldoende functioneren slechts in 3 op de 10 zaken tot een ontbinding van de arbeidsovereenkomst leidt.

Ook ten aanzien van de **e-grond** is bij de vier rechtbanken nauwelijks een verschil te ontwaren tussen het empirisch onderzoek (totaal) (tabel 2) en het empirisch onderzoek gepubliceerd (tabel 3) en niet-gepubliceerd (tabel 4). Dit betekent dat het volledige empirisch onderzoek een consistente uitkomst laat zien. Ongeveer 40% van de e-grondverzoeken wordt toegewezen en 60% wordt afgewezen. Dit is ongeveer dezelfde verhouding als in de gepubliceerde rechtspraak van de elf rechtbanken in tabel 1 (39%-61%). De **g-grond** geeft voor het empirisch onderzoek in tabel 2, 3 en 4 eveneens eenzelfde uitkomst van ongeveer 50%-50%. Ook deze bevinding komt overeen met tabel 1. Opvallend is wel dat in het empirisch onderzoek (totaal) (tabel 2) jaarlijks een lichte stijging van het percentage toegewezen verzoeken zichtbaar is (43%-50%-54%), terwijl deze trend in de gepubliceerde rechtspraak van de elf rechtbanken (tabel 1) niet gevolgd wordt (52%-44%-50%). Hoewel in sommige jaren de verschillen tussen de gepubliceerde rechtspraak en het empirisch onderzoek uiteenlopen, blijft de totale uitkomst over drie jaar tezamen wel nagenoeg gelijk. Voor de **h-grond** geldt dat 37,5% van de verzoeken wordt toegewezen in het empirisch onderzoek (totaal). In het empirisch onderzoek (gepubliceerd) is dit percentage met 41% echter wel wat hoger dan in het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd) (36%). In de gepubliceerde rechtspraak van alle rechtbanken (tabel 1) wordt de h-grond slechts in 31% van de zaken toegewezen. De h-grond kent daarmee in het empirisch onderzoek een substantieel ruimere toepassing dan uit de gepubliceerde rechtspraak van alle rechtbanken blijkt. Opvallend is hierbij dat in het empirisch onderzoek (totaal) door de jaren heen een sterke stijging van de toegewezen h-grondverzoeken zichtbaar is: 23%-37%-54%. Daar waar de kantonrechters bij aanvang van de WWZ zeer terughoudend waren in het toepassen van de 'restcategorie' blijkt uit het empirisch onderzoek dat deze schroom in de loop van de jaren is losgelaten. Dit kan wellicht ook worden verklaard door een beter gebruik van de h-grond in de rechtspraak, namelijk aansluitend bij het doel van de h-grond conform de parlementaire geschiedenis.

Voor **artikel 7:671c BW** geldt dat het empirisch onderzoek (totaal) in lijn is met de gepubliceerde rechtspraak (86% toewijzingen in tabel 2 om 88% in tabel 1). Werknemers worden niet snel aan hun dienstverband gehouden wanneer zij zelf uitdrukkelijk aangeven hieraan een einde te willen maken. Gelet op het grondrecht van vrije arbeidskeuze wekt dit weinig verbazing.

Ten aanzien van **artikel 7:686 BW** blijkt dat verzoeken van de werknemer om te ontbinden op deze grondslag eenzelfde beeld laten zien in het empirisch onderzoek (totaal) als in de gepubliceerde rechtspraak (ongeveer 3 op de 10 verzoeken wordt toegewezen). Wanneer de werkgever echter om ontbinding verzoekt wordt in het empirisch onderzoek (totaal) 78% van de verzoeken afgewezen, daar waar dat in de gepubliceerde rechtspraak van alle rechtbanken slechts 58% van de verzoeken betreft. Dit is een enorm verschil. Hierbij moet de kanttekening worden geplaatst dat het om een relatief klein aantal uitspraken gaat: 9 in het empirisch onderzoek (totaal) en 12 in de gepubliceerde rechtspraak.

2.3 Conclusie grondenstelsel

De analyse van zowel de gepubliceerde rechtspraak (tabel 1) als de rechtspraak uit het empirisch onderzoek (tabel 2-4) leidt tot een aantal conclusies.

Ten eerste kan op basis van dit onderzoek worden geconcludeerd dat ten aanzien van de toe- en afwijzing van het ontbindingsverzoek de gepubliceerde rechtspraak een betrouwbaar en representatief beeld geeft, nu de uitkomsten van de gepubliceerde rechtspraak en het empirisch onderzoek vrijwel gelijk zijn. In de eerste drie jaar van de WWZ is ongeveer een derde van het aantal ingediende ontbindingsverzoeken afgewezen.

De tweede conclusie ligt in het verlengde van de eerste conclusie en dat is dat het percentage afwijzingen weliswaar in de gepubliceerde rechtspraak ongeveer gelijk is gebleven, maar nu deze uitkomst ook voor het empirisch onderzoek geldt, kan worden geconcludeerd dat een stijging in afwijzingspercentage van 9% naar 36% heeft plaatsgevonden. Hoewel – gelet op de aanzienlijk lagere instroom van ontslagzaken (van 3866 in 2014 naar 2720 in 2017) – wellicht een filterende werking van de WWZ uitgaat nu meer zaken in der minne geregeld worden, menen wij dat de stijging van het percentage afwijzingen zodanig hoog is dat kan worden geconcludeerd dat het onder de WWZ aldus uitdrukkelijk moeilijker is geworden om ontslag te realiseren.

De derde conclusie is dat voor de individuele ontslaggronden de gepubliceerde rechtspraak eenzelfde uitkomst in toe- en afwijzingspercentage geeft als uit het empirisch onderzoek naar voren komt. Uitzonderingen zijn de a-grond en het 686-verzoek dat door de werkgever is ingediend. De grote procentuele verschillen in uitkomst ten aanzien van het 686-verzoek kunnen worden verklaard door het geringe aantal uitspraken. Ten aanzien van de a-grond hebben wij eigenlijk geen verklaring paraat. Wij constateren enkel dat het UWV door de kantonrechter vaker wordt gecorrigeerd dan uit de gepubliceerde rechtspraak lijkt te kunnen worden afgeleid.

3. Billijke vergoeding

De onderstaande tabellen tonen ten eerste het aantal toegekende billijke vergoedingen. Daarbij wordt zowel inzage gegeven in het aantal toegekende billijke vergoedingen ex artikel 7:671b BW en artikel 7:671c BW gezamenlijk als

afzonderlijk. Het aantal toegekende billijke vergoedingen wordt afgezet tegen het aantal ontbindingen op grond van artikel 7:671b BW en artikel 7:671c BW, alsmede tegen het aantal verzochte billijke vergoedingen bij een toegewezen ontbindingsverzoek.¹⁶ De ontbindingsprocedure ex artikel 7:686 BW is buiten beschouwing gelaten, nu daarin geen billijke vergoeding wegens ernstig verwijtbaar handelen of nalaten kan worden toegekend.

De onderstaande tabellen geven voorts inzage in de hoogte van de toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW en artikel 7:671c BW. Daarbij wordt de gemiddelde hoogte van de toegekende billijke vergoeding uitgedrukt in euro's en in het aantal maandsalarissen per dienstjaar.¹⁷

3.1 Totaaloverzicht gepubliceerde rechtspraak

Wij presenteren eerst een overzicht van alle gepubliceerde rechtspraak ex artikel 7:671b en 7:671c BW over de periode van 1 juli 2015 tot 1 juli 2018.

Tabel 5.A: Aantal toegekende billijke vergoedingen in de gepubliceerde rechtspraak van 1 juli 2015 tot 1 juli 2018.¹⁸

Aantal billijke vergoedingen gepubliceerde rechtspraak	juli 2015 - juli 2016		juli 2016 - juli 2017		juli 2017 - juli 2018		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	200	100%	203	100%	155	100%	558	100%
Aantal verzochte billijke vergoedingen	130	65%	142	70%	119	77%	391	70%
Aantal toegekende billijke vergoedingen	37	19%	37	18%	42	27%	116	21%
Artikel 7:671b BW	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	178	100%	185	100%	140	100%	503	100%

Aantal verzochte billijke vergoedingen	109	61%	118	64%	106	76%	333	66%
Aantal toegekende billijke vergoedingen	30	17%	31	17%	34	24%	95	19%
Artikel 7:671c BW	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	22	100%	26	100%	19	100%	67	100%
Aantal verzochte billijke vergoedingen	22	100%	25	96%	16	84%	63	94%
Aantal toegekende billijke vergoedingen	7	32%	6	23%	8	42%	21	31%

Tabel 5.B: Hoogte toegekende billijke vergoedingen in de gepubliceerde rechtspraak van 1 juli 2015 tot 1 juli 2018.

Hoogte billijke vergoeding gepubliceerde rechtspraak	juli 2015 - juli 2016	juli 2016 - juli 2017	juli 2017 - juli 2018	Totaal
Billijke vergoeding in €	€ 24.949	€ 31.944	€ 58.564	€ 39.351
Billijke vergoeding in mnd/dj	1,44 mnd/dj	1,57 mnd/dj	2,87 mnd/dj	2,02 mnd/dj
Artikel 7:671b BW				
Billijke vergoeding in €	€ 31.522	€ 34.063	€ 67.838	€ 44.842
Billijke vergoeding in mnd/dj	1,40 mnd/dj	1,65 mnd/dj	3,40 mnd/dj	2,22 mnd/dj
Artikel 7:671c BW				
Billijke vergoeding in €	€ 23.415	€ 21.000	€ 19.271	€ 21.146
Billijke vergoeding in mnd/dj	1,61 mnd/dj	1,16 mnd/dj	0,84 mnd/dj	1,19 mnd/dj

3.1.1 Aantal toegekende billijke vergoedingen in gepubliceerde rechtspraak

Uit tabel 5.A volgt dat in de gepubliceerde rechtspraak in de periode van 1 juli 2015 tot 1 juli 2018 in 21% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst werd ontbonden aan de werknemer een billijke vergoeding werd toegekend. Dit aantal is door de jaren heen niet consistent. Waar in de eerste twee jaar na inwerkingtreding van de WWZ in 19% (juli 2015 tot juli 2016), respectievelijk 18% (juli 2016 tot juli 2017) van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst werd ontbonden een billijke vergoeding aan de werknemer werd toegekend, is dit percentage in het derde jaar gestegen naar 27%. Dit betreft een stijging met factor 1,5.

Indien het aantal toegekende billijke vergoedingen ex artikel 7:671b BW en artikel 7:671c BW afzonderlijk wordt bekeken, blijkt eveneens dat het percentage toegekende billijke vergoedingen in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 hoger ligt dan daarvoor. Zo werd in de eerste twee jaar na inwerkingtreding van de WWZ in 17% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst ex artikel 7:671b BW werd ontbonden aan de werknemer een billijke vergoeding toegekend.

In de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 is dit aantal gestegen naar 24%. In de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst ex artikel 7:671c BW werd ontbonden, werd in de eerste twee jaar in 32% (juli 2015 tot juli 2016), respec-

¹⁶ Het aantal verzochte billijke vergoedingen bij een afgewezen ontbindingsverzoek wordt buiten beschouwing gelaten, omdat de rechter in dat geval niet toekomt aan een inhoudelijke beoordeling van het verzoek tot toekenning van de billijke vergoeding.

¹⁷ Het betreft hier het bruto maandsalaris exclusief vakantietoelage en overige emolumenten. In een aantal beschikkingen was de hoogte van het salaris en/of de datum indiensttreding onbekend. In dat geval is de beschikking buiten beschouwing gelaten bij de berekening van het gemiddeld aantal maandsalarissen per dienstjaar.

¹⁸ Het totaal aantal ontbindingen in tabel 5.A (558) wijkt af van het totaal aantal ontbindingen in tabel 1 (564). Dat komt doordat in tabel 5.A buiten beschouwing zijn gelaten de beschikkingen waarin de arbeidsovereenkomst op grond van artikel 7:686 BW werd ontbonden. In de gehele onderzoeksperiode zijn in totaal 7 beschikkingen gepubliceerd waarin de arbeidsovereenkomst op grond van artikel 7:686 BW werd ontbonden. In één van deze beschikkingen is de arbeidsovereenkomst echter primair op grond van artikel 7:671b BW ontbonden en werd het subsidiaire verzoek op grond van artikel 7:686 BW slechts toegewezen voor het geval de werkgever het verzoek binnen de daarvoor geboden termijn zou intrekken. Deze beschikking is wel meegeteld in het totaal aantal ontbindingen in tabel 5.A, aangezien in deze beschikking een billijke vergoeding ex artikel 7:671b lid 8 sub c BW kon worden toegewezen. Zodoende komt het totaal aantal ontbindingen in tabel 5.A op 558.

tievelijk 23% (juli 2016 tot juli 2017) van de gevallen een billijke vergoeding toegekend. In de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 is dit aantal gestegen naar 42%. Uit de gepubliceerde rechtspraak blijkt derhalve dat in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 aanzienlijk meer billijke vergoedingen zijn toegekend dan daarvoor. Opvallend is dat deze stijging waarneembaar is in het cohortjaar dat direct volgt op de beschikking van 30 juni 2017 (*New Hairstyle*) waarin de Hoge Raad zich voor het eerst uitlaat over de wijze waarop de hoogte van de billijke vergoeding moet worden vastgesteld.¹⁹

De stijging van het percentage afwijzingen is zodanig hoog dat kan worden geconcludeerd dat het onder de WWZ aldus uitdrukkelijk moeilijker is geworden om ontslag te realiseren

Uit tabel 5.A blijkt voorts dat het aantal toegekende billijke vergoedingen bij een ontbinding op grond van artikel 7:671c BW (gemiddeld 31%) ruim anderhalf keer hoger ligt dan bij een ontbinding ex artikel 7:671b BW (gemiddeld 19%).

3.1.2 Hoogte billijke vergoeding in gepubliceerde rechtspraak

Uit tabel 5.B volgt dat de gemiddeld toegekende billijke vergoeding € 39.351 bedraagt (2,02 mnd/dj). De hoogte fluctueert echter sterk, zowel in absolute bedragen als in het aantal maandsalarissen per dienstjaar. Zo bedraagt de laagst toegekende billijke vergoeding € 200 en de hoogst toegekende billijke vergoeding € 628.000. Bovendien is de gemiddelde hoogte door de jaren heen niet consistent. Zo werd in de periode van 1 juli 2015 tot 1 juli 2016 gemiddeld een billijke vergoeding toegekend van € 24.949 (1,44 mnd/dj), terwijl in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 gemiddeld een billijke vergoeding ter hoogte van € 58.564 (2,87 mnd/dj) aan de werknemer werd toegekend. Indien we de billijke vergoeding van € 628.000 buiten beschouwing laten, bedraagt de gemiddeld toegekende billijke vergoeding in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 € 44.675 (2,88 mnd/dj).

De hoogte van het totaal aantal toegekende billijke vergoedingen en de billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW laat wel duidelijk een stijgende lijn zien, zowel in absolute bedragen als in het aantal maandsalarissen per dienstjaar. Zo bedroeg de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW in de periode van 1 juli 2015 tot 1 juli 2016 € 31.522 (1,40 mnd/dj) ten opzichte van € 67.838 (3,40 mnd/dj) in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018. Dit is meer dan een verdubbeling. Indien we de billijke vergoeding van € 628.000 buiten beschouwing laten, bedraagt de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 € 50.864 (3,42 mnd/dj). Ook dan is nog altijd sprake van een verhoging met factor 1,6. De billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW is daarentegen in de afgelopen drie jaar in hoogte gedaald. Zo bedroeg de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW in de periode van 1 juli 2015 tot 1 juli 2016 gemiddeld € 24.949 (1,61 mnd/dj), terwijl deze in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 is gedaald tot € 19.271 (0,84 mnd/dj).

Voorts volgt uit tabel 5.B dat de toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW in absolute bedragen gemiddeld hoger uitvalt dan de billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW. Dat geldt zowel als de gemiddelde hoogte van de billijke vergoedingen over de totale onderzoeksperiode van 1 juli 2015 tot 1 juli 2018 met elkaar wordt vergeleken, als per jaar afzonderlijk. Zo bedroeg de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW in de periode van 1 juli 2015 tot 1 juli 2018 € 44.842, terwijl de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW in diezelfde periode minder dan de helft bedroeg (gemiddeld € 21.146).

3.2 Het empirisch onderzoek: de ontbindingsprocedure bij de Rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel

Hieronder volgt een soortgelijke analyse als in paragraaf 3.1 voor alle beschikkingen, zowel gepubliceerd als niet-gepubliceerd, van de in het empirisch onderzoek betrokken rechtbanken. Daarna wordt een afzonderlijk overzicht gegeven van de gepubliceerde (tabel 7) en niet-gepubliceerde rechtspraak (tabel 8) van de vier rechtbanken in het empirisch onderzoek.

¹⁹ HR 30 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1187.

Tabel 6.A: Aantal toegekende billijke vergoedingen in het empirisch onderzoek (totaal) van de rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018.²⁰

Aantal billijke vergoedingen	januari 2016 - juli 2016		juli 2016 - juli 2017		juli 2017 - juli 2018		Totaal	
Amsterdam, Rotterdam, Gelderland, Overijssel/ Zeeland-West-Brabant	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	152	100%	192	100%	177	100%	521	100%
Aantal verzochte billijke vergoedingen	onbekend	onbekend	117	61%	126	71%	onbekend	onbekend
Aantal toegekende billijke vergoedingen	14	9%	22	11%	37	21%	73	14%
Artikel 7:671b BW	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	140	100%	180	100%	168	100%	488	100%
Aantal verzochte billijke vergoedingen	onbekend	onbekend	105	58%	117	70%	onbekend	onbekend
Aantal toegekende billijke vergoedingen	13	9%	17	9%	33	20%	63	13%
Artikel 7:671c BW	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	13	100%	14	100%	12	100%	39	100%
Aantal verzochte billijke vergoedingen	onbekend	onbekend	13	93%	12	100%	onbekend	onbekend
Aantal toegekende billijke vergoedingen	1	8%	5	36%	4	33%	10	26%

Tabel 6.B: Hoogte toegekende billijke vergoedingen in het empirisch onderzoek (totaal) van de rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018.

Hoogte billijke vergoeding	januari 2016 - juli 2016	juli 2016 - juli 2017	juli 2017 - juli 2018	Totaal
Amsterdam, Rotterdam, Gelderland, Overijssel/ Zeeland-West-Brabant				
Billijke vergoeding in €	€ 29.062	€ 30.436	€ 35.181	€ 32.578
Billijke vergoeding in mnd/dj	1,23 mnd/dj	1,54 mnd/dj	1,01 mnd/dj	1,21 mnd/dj

Artikel 7:671b BW				
Billijke vergoeding in €	€ 29.695	€ 34.682	€ 37.622	€ 35.193
Billijke vergoeding in mnd/dj	1,23 mnd/dj	1,62 mnd/dj	0,98 mnd/dj	1,20 mnd/dj
Artikel 7:671c BW				
Billijke vergoeding in €	€ 20.833	€ 16.000	€ 15.037	€ 16.098
Billijke vergoeding in mnd/dj	1,22 mnd/dj	2,2 mnd/dj	1,38 mnd/dj	1,82 mnd/dj

Tabel 7.A: Aantal toegekende billijke vergoedingen in het empirisch onderzoek (gepubliceerd) van de rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018.

Aantal billijke vergoedingen gepubliceerde rechtspraak	januari 2016 - juli 2016		juli 2016 - juli 2017		juli 2017 - juli 2018		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	36	100%	79	100%	61	100%	176	100%
Aantal verzochte billijke vergoedingen	31	86%	50	63%	46	75%	127	72%
Aantal toegekende billijke vergoedingen	9	25%	16	20%	15	25%	40	23%
Artikel 7:671b BW	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	31	100%	72	100%	59	100%	162	100%
Aantal verzochte billijke vergoedingen	25	81%	43	60%	44	75%	112	69%
Aantal toegekende billijke vergoedingen	9	29%	13	18%	14	24%	36	22%
Artikel 7:671c BW	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	6	100%	8	100%	3	100%	17	100%
Aantal verzochte billijke vergoedingen	6	100%	7	88%	3	100%	16	94%
Aantal toegekende billijke vergoedingen	0	0%	3	38%	1	33%	4	24%

Tabel 7.B: Hoogte toegekende billijke vergoedingen in het empirisch onderzoek (gepubliceerd) van de rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018.

Hoogte billijke vergoeding gepubliceerde rechtspraak	januari 2016 - juli 2016	juli 2016 - juli 2017	juli 2017 - juli 2018	Totaal
Billijke vergoeding in €	€ 28.660	€ 38.059	€ 33.337	€ 34.173
Billijke vergoeding in mnd/dj	1,34 mnd/dj	1,27 mnd/dj	0,67 mnd/dj	1,06 mnd/dj
Artikel 7:671b BW				
Billijke vergoeding in €	€ 28.660	€ 41.649	€ 35.146	€ 35.873
Billijke vergoeding in mnd/dj	1,34 mnd/dj	1,94 mnd/dj	0,64 mnd/dj	1,28 mnd/dj
Artikel 7:671c BW				
Billijke vergoeding in €	nvt	€ 22.500	€ 8.000	€ 18.875
Billijke vergoeding in mnd/dj	nvt	0,8 mnd/dj	1,11 mnd/dj	0,88 mnd/dj

²⁰ Bij de Rechtbank Amsterdam was het aantal verzochte billijke vergoeding in de niet-gepubliceerde rechtspraak over de periode 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 onbekend, omdat dit aspect destijds in de dataverzameling in Amsterdam niet is meegenomen. Vandaar dat het aantal verzochte billijke vergoedingen in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 en het totaal aantal verzochte billijke vergoedingen onbekend is.

Tabel 8.A: Toegekende billijke vergoedingen in het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd) van de rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018.²¹

Aantal billijke vergoedingen niet-gepubliceerde rechtspraak	januari 2016 - juli 2016		juli 2016 - juli 2017		juli 2017 - juli 2018		Totaal	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	116	100%	113	100%	116	100%	345	100%
Aantal verzochte billijke vergoedingen	onbekend	onbekend	67	59%	80	69%	onbekend	onbekend
Aantal toegekende billijke vergoedingen	5	4%	6	5%	22	19%	33	10%
Artikel 7:671b BW	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	109	100%	108	100%	109	100%	326	100%
Aantal verzochte billijke vergoedingen	onbekend	onbekend	62	57%	73	67%	onbekend	onbekend
Aantal toegekende billijke vergoedingen	4	4%	4	4%	19	17%	27	8%
Artikel 7:671c BW	N	%	N	%	N	%	N	%
Aantal ontbindingen	7	100%	6	100%	9	100%	22	100%
Aantal verzochte billijke vergoedingen	onbekend	onbekend	6	100%	9	100%	onbekend	onbekend
Aantal toegekende billijke vergoedingen	1	14%	2	33%	3	33%	6	27%

Tabel 8.B: Hoogte toegekende billijke vergoedingen in het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd) van de rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018.

Hoogte billijke vergoeding niet-gepubliceerde rechtspraak	januari 2016 - juli 2016	juli 2016 - juli 2017	juli 2017 - juli 2018	Totaal
Billijke vergoeding in €	€ 29.786	€ 10.108	€ 36.439	€ 30.644
Billijke vergoeding in mnd/dj	1,04 mnd/dj	2,17 mnd/dj	1,22 mnd/dj	1,38 mnd/dj
Artikel 7:671b BW				
Billijke vergoeding in €	€ 32.024	€ 12.038	€ 39.447	€ 34.287
Billijke vergoeding in mnd/dj	0,98 mnd/dj	0,75 mnd/dj	1,19 mnd/dj	1,10 mnd/dj

²¹ Bij de Rechtbank Amsterdam was het aantal verzochte billijke vergoeding in de niet-gepubliceerde rechtspraak over de periode 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 onbekend. Vandaar dat het aantal verzochte billijke vergoedingen in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 en het totaal aantal verzochte billijke vergoedingen onbekend is.

Artikel 7:671c BW				
Billijke vergoeding in €	€ 20.833	€ 6.250	€ 17.383	€ 14.247
Billijke vergoeding in mnd/dj	1,22 mnd/dj	4,30 mnd/dj	1,51 mnd/dj	2,57 mnd/dj

3.2.1 Aantal toegekende billijke vergoedingen in het empirisch onderzoek

Uit tabel 6.A, 7.A en 8.A volgt ten eerste dat iets meer dan de helft van de beschikkingen waarin een billijke vergoeding wordt toegekend wordt gepubliceerd. In de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018 werden bij de Rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel in totaal 73 billijke vergoedingen toegekend. Daarvan werden er 40 gepubliceerd en 33 niet. Desondanks wijkt het percentage toegekende billijke vergoedingen in de gepubliceerde rechtspraak af van het beeld in het empirisch onderzoek. Zo blijkt uit de gepubliceerde rechtspraak van de elf rechtbanken (tabel 5.A) dat in 21% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst werd ontbonden aan de werknemer een billijke vergoeding werd toegekend. Bij de vier rechtbanken die in het empirisch onderzoek zijn betrokken lag dit percentage in totaal op 14% (tabel 6.A), in de gepubliceerde rechtspraak op 23% (tabel 7.A) en in de niet-gepubliceerde rechtspraak 10% (tabel 8.A).

Uit het empirisch onderzoek (totaal) volgt dat bij de vier rechtbanken in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018 in gemiddeld 14% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst werd ontbonden aan de werknemer een billijke vergoeding werd toegekend (tabel 6.A). Dit percentage is door de jaren heen niet consistent. Zo werd in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 in 9% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst werd ontbonden een billijke vergoeding aan de werknemer toegekend.

De hoogte van het totaal aantal toegekende billijke vergoedingen en de billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW laat wel duidelijk een stijgende lijn zien, zowel in absolute bedragen als in het aantal maandsalarissen per dienstjaar

In de periode van juli 2016 tot juli 2017 is dit percentage gestegen naar 11% en in de periode van juli 2017 tot juli 2018 tot 21%. Dit betreft meer dan een verdubbeling ten opzichte van het eerste jaar na de inwerkingtreding van de WWZ. Het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd) laat in tabel 8.A eenzelfde stijgende lijn zien. Zo werd in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 in 4% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst werd ontbonden een billijke vergoeding toegekend, in de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 betrof het 5% en in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 19%. Het empirisch onderzoek (gepubliceerd) laat in tabel 7.A echter een wisselender beeld

zien (25% in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016, 20% in de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 en 25% in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018). Desondanks concluderen wij op basis van het empirisch onderzoek (totaal), tabel 6.A, dat het totaal aantal toegekende billijke vergoedingen in de ontbindingsprocedure de afgelopen drie jaar is gestegen.

3.2.2 Aantal toegekende billijke vergoedingen ex artikel 7:671b BW in het empirisch onderzoek

Indien het aantal toegekende billijke vergoedingen ex artikel 7:671b BW afzonderlijk wordt bekeken, blijkt ook uit het empirisch onderzoek dat het percentage toegekende billijke vergoedingen in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 hoger ligt dan daarvoor. Zo blijkt uit het empirisch onderzoek (totaal) dat in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 in 9% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst ex artikel 7:671b BW werd ontbonden aan de werknemer een billijke vergoeding werd toegekend. In de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 is dit aantal gestegen naar 20% (tabel 6.A). Het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd) laat in tabel 8.A een vergelijkbare stijgende lijn zien. Zo werd in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 en in de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 in 4% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst werd ontbonden aan de werknemer een billijke vergoeding toegekend. In de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 is dit percentage gestegen tot 17%. Het empirisch onderzoek (gepubliceerd) laat in tabel 7.A eveneens een afwijkend beeld zien met een toewijzingspercentage van 29% in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016, 18% in de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 en 24% in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018. Desondanks concluderen wij op basis van het empirisch onderzoek (totaal) in tabel 6.A dat het aantal toegekende billijke vergoedingen ex artikel 7:671b BW de afgelopen jaren is gestegen, en dan met name in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018. Deze stijgende lijn komt overeen met de gepubliceerde rechtspraak van de elf rechtbanken.

3.2.3 Aantal toegekende billijke vergoedingen ex artikel 7:671c BW in het empirisch onderzoek

Deze stijgende lijn is minder duidelijk te zien in het aantal toegekende billijke vergoedingen ex artikel 7:671c BW. Uit het empirisch onderzoek (totaal) blijkt dat bij de vier rechtbanken in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 in 8% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst op verzoek van de werknemer werd ontbonden een billijke vergoeding werd toegekend (tabel 6.A). In de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 is dit aantal gestegen tot 36% en in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 weer gedaald tot 33%. Datzelfde blijkt uit het empirisch onderzoek (gepubliceerd) in tabel 7.A. Zo werd in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 geen billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW toegekend. In de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 betrof het 38%, terwijl dit percentage in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 daalde tot 33%.

Wij maken hierbij de kanttekening dat het om een relatief klein aantal beschikkingen gaat.²² Opvallend genoeg is deze stijgende lijn wel terug te zien in het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd). Zo volgt uit tabel 8.A dat in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 in 14% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst ex artikel 7:671c BW werd ontbonden een billijke vergoeding aan de werknemer werd toegekend. In de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 en 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 is dit percentage gestegen tot elk 33%.

Uit het empirisch onderzoek (tabel 6.A, 7.A en 8.A) volgt dat ook bij de vier rechtbanken het percentage toegekende billijke vergoedingen bij een ontbinding op grond van artikel 7:671c BW hoger ligt dan bij een ontbinding ex artikel 7:671b BW. Zo werd bij de vier rechtbanken in de totale onderzoeksperiode (tabel 6.A) in 26% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst op grond van artikel 7:671c BW werd ontbonden aan de werknemer een billijke vergoeding toegekend. Bij een ontbinding ex artikel 7:671b BW ligt dit percentage op 13% (tabel 6.A). Dit komt overeen met de gepubliceerde rechtspraak van de elf rechtbanken.

3.2.4 Hoogte billijke vergoeding in het empirisch onderzoek

Uit het empirisch onderzoek (totaal) volgt dat de toegekende billijke vergoeding bij de vier rechtbanken gemiddeld € 32.578 bedraagt (1,21 mnd/dj), tabel 6.B. Dit bedrag wijkt niet wezenlijk af van de gemiddelde hoogte in de gepubliceerde rechtspraak van de elf rechtbanken zoals blijkt uit tabel 5.B (€ 39.351). De gemiddelde hoogte uitgedrukt in het aantal maandsalarissen per dienstjaren verschilt wel sterk ten opzichte van de gepubliceerde rechtspraak van de elf rechtbanken (gemiddeld 2,02 mnd/dj). De hoogte van de billijke vergoeding fluctueert, net als in de gepubliceerde rechtspraak, sterk bij de vier rechtbanken. Zo bedraagt de laagst toegekende billijke vergoeding € 750 en de hoogst toegekende billijke vergoeding € 275.000. Bovendien is de gemiddelde hoogte door de jaren heen niet consistent. Dat geldt voor zowel de hoogte van de billijke vergoeding in absolute bedragen als voor het aantal maandsalarissen per dienstjaar.

De toegekende billijke vergoeding bedraagt in het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd) gemiddeld € 30.644, 1,38 mnd/dj, zo blijkt uit tabel 8.B. Uit tabel 8.B volgt voorts dat de gemiddelde hoogte van de billijke vergoeding in de niet-gepubliceerde rechtspraak evenmin consistent is door de jaren heen, zowel in absolute bedragen als in het aantal maandsalarissen per dienstjaar. Zo bedroeg de gemiddeld toegekende billijke vergoeding in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 € 29.786 (1,04 mnd/dj), in de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 € 10.108 (2,17 mnd/dj) en

²² Bij de vier rechtbanken werden in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018 in totaal 10 billijke vergoedingen ex artikel 7:671c BW toegekend. Het betrof er 1 in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016, 5 in de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 en 4 in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018.

in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 € 36.439 (1,22 mnd/dj).

3.2.5 Hoogte billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW in het empirisch onderzoek

Uit het empirisch onderzoek (totaal) blijkt wel dat de hoogte van de billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW, net als in de gepubliceerde rechtspraak, een stijgende lijn laat zien in absolute bedragen. Zo bedroeg de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 gemiddeld € 29.695. In de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 is de gemiddelde hoogte gestegen tot € 34.682 en in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 tot € 37.622 (tabel 6.B). Deze stijgende lijn is echter niet terug te zien in het aantal maandsalarissen per dienstjaar.

Het aantal toegekende billijke vergoedingen ex artikel 7:671b BW is de afgelopen jaren gestegen, en dan met name in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018

Uit het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd) blijkt dat de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW in de niet-gepubliceerde rechtspraak in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 eveneens hoger uitviel dan daarvoor (tabel 8.B). Zo werd in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 gemiddeld een billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW toegekend ter hoogte van € 39.447 (1,19 mnd/dj), terwijl deze in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 gemiddeld € 32.024 bedroeg (0,98 mnd/dj). Daarentegen laat de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 een afwijkend beeld zien ten opzichte van de stijgende lijn in de gepubliceerde rechtspraak, aangezien de billijke vergoeding in deze periode zowel in absolute bedragen (€ 12.038) als in het aantal maandsalarissen per dienstjaar (0,75) lager uitviel dan in de periode daarvoor. Hierbij maken wij de kanttekening dat in deze periode slechts vier billijke vergoedingen ex artikel 7:671b BW werden toegekend. Uit het empirisch onderzoek (gepubliceerd) blijkt dat de gepubliceerde rechtspraak van de vier rechtbanken in de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 eveneens een afwijkend beeld laat zien, nu in de periode gemiddeld een hogere billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW werd toegekend dan in de periode daarvoor en daarna (tabel 7.B). Desondanks concluderen wij op basis van het empirisch onderzoek (totaal) dat de gemiddelde hoogte van de billijke vergoeding ex artikel 7:671 BW de afgelopen jaren is gestegen en dan met name in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 (tabel 6.B).

Uit het empirisch onderzoek (totaal) volgt dat de toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW bij de vier rechtbanken gemiddeld hoger uitvalt dan de billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW (tabel 6.B). Dat geldt zowel als de hoogte van de billijke vergoeding over de totale onder-

zoeksperiode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018 met elkaar wordt vergeleken, als per jaar afzonderlijk. Zo bedroeg de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018 € 35.193, terwijl de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW in diezelfde periode gemiddeld € 16.098 bedroeg. Tabel 7.B en 8.B laten eenzelfde beeld zien voor wat betreft de gepubliceerde en niet-gepubliceerde rechtspraak van het empirisch onderzoek en dit komt overeen met de gepubliceerde rechtspraak in tabel 5.B.

3.2.6 Hoogte billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW in het empirisch onderzoek

Uit het empirisch onderzoek (totaal), tabel 6.B, blijkt voorts dat de gemiddelde hoogte van de billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW bij de vier rechtbanken (€ 16.098 / 1,82 mnd/dj) in absolute bedragen lager uitvalt dan die in de gepubliceerde rechtspraak (€ 21.146 / 1,19 mnd/dj). Wel blijkt uit tabel 6.B dat de hoogte van de billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW in het empirisch onderzoek door de jaren heen is gedaald. Zo bedroeg de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 gemiddeld € 20.833, terwijl deze in de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 is gedaald tot € 16.000 en in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 tot € 15.037. De gepubliceerde rechtspraak van de elf rechtbanken laat in tabel 5.B een vergelijkbare dalende lijn zien. Overigens is deze dalende lijn niet terug te zien in het aantal maandsalarissen per dienstjaar.

Uit tabel 7.B en 8.B blijkt dat ook in de gepubliceerde en niet-gepubliceerde rechtspraak van het empirisch onderzoek in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 gemiddeld een lagere billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW werd toegekend dan in de periodes daarvoor. Zo bedroeg de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW in het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd) in de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2016 gemiddeld € 20.833, terwijl deze in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 is gedaald tot € 17.383 (tabel 8.B). Ook hier geeft de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 een afwijkend beeld ten opzichte van de gepubliceerde rechtspraak, nu de gemiddeld toegekende billijke vergoeding in deze periode juist lager uitviel (€ 6.250), terwijl deze daling niet is terug te zien in het aantal toegekende maandsalarissen per dienstjaar. Hier maken wij eveneens de kanttekening dat in het empirisch onderzoek (niet-gepubliceerd) in de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 slechts twee billijke vergoedingen ex artikel 7:671c BW werden toegekend. Uit het empirisch onderzoek (gepubliceerd) volgt dat de gemiddeld toegekende billijke vergoeding in de gepubliceerde rechtspraak van de vier rechtbanken in de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 € 22.500 bedroeg en in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 daalde tot € 8.000 (tabel 7.B).

3.3 Conclusie billijke vergoeding

Uit de analyse van de gepubliceerde rechtspraak (tabel 5) en de rechtspraak uit het empirisch onderzoek (tabel 6 tot en met 8) blijkt ten eerste dat het aantal billijke vergoedin-

gen dat bij ontbinding van de arbeidsovereenkomst wordt toegekend, is gestegen. Zo steeg het aantal toegekende billijke vergoedingen in de gepubliceerde rechtspraak van de elf rechtbanken van 37 naar 42 (19% naar 27% ten opzichte van het aantal ontbindingen) en in het empirisch onderzoek (totaal) bij de vier rechtbanken van 14 naar 37 (9% naar 21% ten opzichte van het aantal ontbindingen). Dit betreft een stijging met factor 1,5 tot 2. Indien het aantal toegekende billijke vergoedingen ex artikel 7:671b BW en artikel 7:671c BW afzonderlijk wordt bekeken blijkt eveneens dat het aantal toegekende billijke vergoedingen door de jaren heen is gestegen. Met name de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 laat een aanzienlijke stijging zien.

Ten tweede blijkt uit zowel de gepubliceerde rechtspraak als het empirisch onderzoek bij de vier rechtbanken dat bij een ontbinding ex artikel 7:671c BW vaker een billijke vergoeding aan de werknemer wordt toegekend dan bij een ontbinding ex artikel 7:671b BW. Dit is opvallend nu de toets voor het toekennen van een billijke vergoeding – het ernstig verwijtbaar handelen of nalaten van de werkgever – in beide gevallen gelijk is. Wellicht dat dit samenhangt met het feit dat werknemers minder vaak dan werkgevers een ontbindingsverzoek indienen (zie tabel 1 tot en met 4). Hieruit zou kunnen worden afgeleid dat sprake is van een ‘zuiverende werking’ vooraf en dat werknemers alleen in uitzonderlijke situaties een ontbindingsverzoek ex artikel 7:671c BW – en dus ook: een verzoek tot toekenning van een billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW – indienen, waardoor dit verzoek in verhouding tot het aantal ontbindingen vaker wordt toegewezen. Een andere mogelijke verklaring kan zijn dat werknemers het verzoek tot ontbinding ex artikel 7:671c BW regelmatig intrekken binnen de termijn van artikel 7:686a lid 7 BW indien aan hen geen billijke vergoeding wordt toegekend. Hierdoor blijft uiteindelijk een groter aantal uitspraken in stand waarbij een billijke vergoeding wordt toegewezen, uitgaande van de presumptie dat een ingetrokken verzoek niet tot een gepubliceerde beschikking leidt.

Ten derde blijkt dat niet alleen het aantal toegekende billijke vergoedingen ex artikel 7:671b BW, maar ook de gemiddelde hoogte van de billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW is gestegen. Hoewel de hoogte van de toegekende billijke vergoedingen zeer sterk uiteenloopt – van € 200 tot € 628.000 – laat zowel de gepubliceerde rechtspraak (tabel 5) als het empirisch onderzoek bij de vier rechtbanken (tabel 6 tot en met 8) duidelijk een stijgende lijn zien. Ook hier geldt dat met name in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018 sprake is van een aanzienlijke verhoging. Zo bedroeg de gemiddeld toegekende billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW in de gepubliceerde rechtspraak in de periode van 1 juli 2015 tot 1 juli 2016 € 31.522 (1,40 mnd/dj) ten opzichte van € 67.838 (3,40 mnd/dj) in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018. Dit is meer dan een verdubbeling. Opvallend is dat het empirisch onderzoek (totaal) een lagere vergoeding weergeeft van gemiddeld € 35.193 (1,20 mnd/dj). Desondanks is ook daar sprake van een stijging van € 29.695 in de periode van 1 januari 2016 tot

1 juli 2016 naar € 37.622 in de periode van 1 juli 2017 tot 1 juli 2018.

Opvallend is dat de hoogte van de billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW daarentegen door de jaren heen is gedaald. Hoewel het empirisch onderzoek hier een ietwat afwijkend beeld laat zien – de hoogte van de billijke vergoeding is in de periode van 1 juli 2016 tot 1 juli 2017 juist lager dan de periodes daarvoor en daarna – kan dit mogelijk worden verklaard door het relatief kleine aantal toegekende billijke vergoedingen. Opvallend is ook dat zowel uit de gepubliceerde rechtspraak (tabel 5.B) als het empirisch onderzoek (tabel 6.B) blijkt dat de billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW structureel lager uitvalt dan de billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW en dit verschil in hoogte de afgelopen jaren enkel is toegenomen. De Hoge Raad oordeelde weliswaar pas in zijn beschikking van 8 juni 2018²³ dat de gezichtspunten uit *New Hairstyle*²⁴ zich ook lenen voor toepassing bij het begroten van de billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW, maar ook daarvoor zagen wij geen aanwijzingen in de rechtspraak dat de billijke vergoeding ex artikel 7:671c BW op een andere wijze werd begroot dan de billijke vergoeding ex artikel 7:671b BW.

Wij constateren dat deze conclusies omtrent de hoogte van de billijke vergoeding alleen volgen indien wordt gekeken naar de gemiddelde hoogte van de billijke vergoeding in absolute bedragen. Indien wordt gekeken naar de gemiddelde hoogte uitgedrukt in het aantal maandsalarissen per dienstjaar, fluctueert de gemiddelde hoogte door de jaren heen zeer sterk zonder dat daar een structurele lijn in kan worden ontdekt. Hieruit leiden wij af dat de hoogte van de billijke vergoeding – anders dan de ontbindingsvergoeding ex artikel 7:685 BW (oud) pre- WWZ²⁵ – niet (impliciet) afhankelijk is van de hoogte van het salaris dan wel de duur van het dienstverband.

Tot slot blijkt uit het empirisch onderzoek dat meer dan de helft van het aantal ontbindingsbeschikkingen waarin een billijke vergoeding wordt toegekend, wordt gepubliceerd.²⁶ Desondanks wijkt zowel het percentage toegekende billijke vergoedingen als de gemiddelde hoogte van de billijke vergoeding in de gepubliceerde rechtspraak af van het beeld in de niet-gepubliceerde rechtspraak. Zo werd in de gepubliceerde rechtspraak van de elf rechtbanken (tabel 5.A en 5.B) in de totale onderzoeksperiode in 21% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst werd ontbonden een billijke vergoeding toegekend met een gemiddelde hoogte van € 39.351 (2,02 mnd/dj). In de gepubliceerde rechtspraak van de vier rechtbanken die in het empirisch onderzoek zijn betrokken (tabel 7.A en 7.B) werd in 23% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst werd ontbonden een billijke vergoeding toegekend

23 HR 8 juni 2018, ECLI:NL:HR:2018:878.

24 HR 30 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1187.

25 P. Kruit, *De ontbindingsbeschikking ex artikel 7:685 BW getoetst* (diss. Rotterdam), Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2012.

26 In de periode van 1 januari 2016 tot 1 juli 2018 werden bij de Rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Gelderland en Zeeland-West-Brabant/Overijssel in totaal 73 billijke vergoedingen toegekend. Daarvan werden er 40 gepubliceerd en 33 niet.

met een gemiddelde hoogte van € 34.173 (1,06 mnd/dj). In de niet-gepubliceerde rechtspraak van de vier rechtbanken (tabel 8.A) werd daarentegen in slechts 10% van de gevallen waarin de arbeidsovereenkomst werd ontbonden een billijke vergoeding toegekend met een gemiddelde hoogte van € 30.644 (1,38 mnd/dj). Kortom, gepubliceerde rechtspraak geeft geen betrouwbaar beeld van het aantal toegekende billijke vergoedingen en de hoogte daarvan.

Over de auteurs

Prof. mr. A.R. (Ruben) Houweling

Hoogleraar Arbeidsrecht aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Mr. dr. P. (Pascal) Kruit

Advocaat/partner bij Boontje Advocaten te Amsterdam

Mr. I.H. (Ilse) Kersten

Advocaat bij Boontje Advocaten te Amsterdam en buitenpromovenda aan de Erasmus Universiteit Rotterdam